

և իրենց հակառակութեան չզոհեն
ուրիշների, աւելի թոյլերի դոյու-
թիւնը...

ԿՐՈՆԻԿՈՆ

Երկրագործութեան միջնորդութիւնը
վճով է գլխատնտեսական տնտեսին ու-
սումնարաններին կից լրացուցիչ դասա-
րաններ հիմնել, որ այդ ուսումնարան-
ներից աւարտողների հետ միասին կըն-
դունուին և հասակաւոր մարդիկ:

Պետական կալուածների միջնորդու-
թիւնը ծրագիր է մշակել ուսաց հո-
գեւորակութեանը հոգի տալու Սե-
ծովի նահանգում:

Մեծ-Ղարաբաղի լիւսաւոր լրաց լրագրի-
ներին հաղորդում են, որ պետութեան
31-ին այնտեղ աւագանները նորից յար-
ձակում են գործել պետութեան հանրա-
կառքերի վրայ: Երկու հանրակառքե-
րով, ի միջի այլ ուղեւորների, եղել են
ուսանողներ, որոնք և հաղորդել են
այդ յարձակում մանրամասնութիւննե-
րը Ղարաբաղի լիւսաւոր օտարականութեանը:
Օրոշայ ժամը 8-ին Ղարաբաղի լիւսաւոր
իշխան կայսրանները միջև գինեւոր ա-
ւագանները կանգնեցնում են հանրա-
կառքերը և ուղեւորներից պահանջում են
իրենց մօտ գտնուած փողերը: Ուղեւոր
ները կամովին կատարում են նրանց
այդ պահանջը, բայց աւագանները դը-
նով չեն զոհանում նրանք սկսում են
ջրբերել նրանց իրեղէնները, յետոյ մե-
կացնում են նրանց, վերցնում են ամեն
բան, ինչ որ հնարաւոր են համարում
վերցնել, յետոյ անում հանրակառքերի 8
ձիերը և փախչում:

Ղարաբաղի լիւսաւոր տնտեսները չափա-
նորով հենց նոր դուրս էր գնացել, որ
աւագանների ետեւից ընկնէ, երբ Փա-
րակ-չալից լուր են բերում իրեն, որ
այնտեղ կողոպտուած է սպանուած է
Շողիկեան աղանդական մի զարաբի-
սեցի: Տանուտէրը չի իմանում որ կողմը
գնացի: Այդ ժամանակ երբորդ տեղից
գալիս է մի ուրիշ մարդ, Մաչաւարիանի
աղանդականը և յայտնում է, որ աւա-
գանները կողոպտել են իրեն: Տանու-
տէրն և չափաւորները կարողանում են
հետամուտ լինել միայն առաջին աւա-

նականապէս... յաճախ մինչև անգամ
սեղանի վրայ դնում էին երեք ափսե-
ներ... վերջնականապէս... Թէև մայրը
կրկին աշխատում էր մոլորեցնել ծե-
րունուն:

Մէկ անգամ նրա խորամանկութիւնը
այն աստիճան չափազանցութեան հա-
ստ, որ ամուսինը բարկացաւ նրա վը-
րայ ու սասց:

— Ինչու հասար են այդպատճառաբա-
նութիւնները: Դա վատ բան է:

Միքանի օրից յետոյ նա վերջապէս
չհամբերեց և հարցրեց կնոջը:

— Ուրեմն, ամեն բան վերջացած է-
նա գնաց և այժմ մի աղջիկ ունեմ:
Ոչ, հաստատանում եմ քեզ, նա եր-
բմի գալիս է:

— Բաւական է որքան խաբեցիր:

Եւ կիրն դադարեց նրան խաբելուց:
Հեկեկալով պատմեց բոլոր գտնւած ճշմա-
րութիւնը, կնոջ սիրոյ մշտնջենական
երգը, որ կիրն երեակայական իրակա-
նի տեղ ընդունելով, նուիրում է ա-
ռանց մտածելու թէ ինչ կըլինի դրա
վախճանը:

Այստեղ կայրը ընդհատեց կնոջը:

— Ես չկարողացայ պահել իմ աղջկան,
դա մի անբաղդութիւն է, որի մէջ մենք
մեղաւոր չենք: Եւ չեմ կարող վրէժ-
խնդրել ինչից այն մարդուն, որը ինձ
վրայ նայն առաւելութիւնը ունի, ինչ
որ գործող թոյլի: Ես կայն իմաց տու-
նրան, եթէ գիտես թէ որտեղ է նա,
որ իմ գուռը ընդմիջա փակ է նրա

զակաւորին, որ թուով աւելի շատ է
եղել:

Ստաւրապոլի և Սե ծովի նահանգնե-
րում 1900 թուից ոգելից խիչքների
արքունի մենավաճառ է մտցում:

Թիֆլիս մեզ մօտ հիւր եկած երկրա-
բանների թում կան և հայեր, եկած
են Յուրիսի հասարակարանի պրոֆեսոր
Արեւան, Գարաբաշեան և այլք, որոնք
նայնպէս բնակում են ժողովարանի դահ-
լիւնում:

Սեպտ. 11-ին Թիֆլիսի քաղ. վար-
չութիւնը Թիֆլիս եկած երկրաբաններին
մի հացկերութիւն պատուեց Թիֆլիսի
ժողովարանի ամառնային այգում: Գե-
րան, կենացներ խմելին Թիֆլիսի քա-
ղաքային խորհրդի անդամները երկրա-
բան հիւրերի հետ Գեդ ու խումը տե-
ւեց մինչև երեկոյեան ժամը 6-ը,
իսկ այնուհետեւ երկրաբաններին շատերը
շտապեցին երկաթուղի կայարանը Բա-
գու ճանապարհուելու համար:

Ով որ Թիֆլիսի Գոյովինսկի պրո-
պետի անցնում է, անշուշտ կարդա-
ցած կըլինի Թիֆլիսի ժողովարանի
դռանը կայացած սպիտակ թղթի վրայ
յայտարարութիւնը. Congres Geologi-
que և կըկարծէ թէ Թիֆլիսի ժող-
վարանում երկրաբանների կոնգրէս
կայ: Բայց իրողութիւնը այս է, որ
քաղաքի հաշուով Թիֆլիսի ժողովա-
րանի մեծ դահլիճը ներկայացնում է
մի մեծ ննջարան բաղմաթիւ մահճա-
կալներով, որտեղ երկրաբան հիւրերը մի
շաբաթ է որ բնակում են և այնտեղ
իրեկ քաղաքի հիւր, ճաշում և ընթրում
են:

Մօտ 200 հոգուց սեպտ. 11-ին
մնացել են 20—25 հոգի, մնացած բո-
լորը ճանապարհ ընկան Բագու և հայ-
րենիք:

Գարսից կառավարութեան հետ ներ-
կայումս բանակցութիւններ են լինում
այն մասին, որ Գարսի տնտեսում ուսու-
կան ապրանքների ներմուծման համար
առնուող մի քանի յատուկ տուրքերը,
ինչպէս օրինակ — հաւաք (ճանապարհի)
տուրքն է, ոչնչացնուեն: Դրա փոխարէն
առաւայ ֆինանսական վարչութիւնն ա-
ռաջարկում է արտօնութիւնների տալ

առաջ և այնպէս որ ես այս օրումսինց
չլսեմ նրա տնունը: Եւ իրաւ անունը
այլ ևս չլինուց:

Երբունու ամբողջ հիւանդութիւնը,
կաթնածախար գրութիւնը, տեսողու-
թիւնը—բոլորն էլ վատացել էին: Միայն
նրա գունատ փայլման այն ժամանակ էր
ժպտում, երբ նա դիմում էր իւր միակ
աղջկան, որը միշտ իրա մօտն էր գտնւ-
ում և որը վայելել էր տալիս իւր
քաղցր հոգեցողութիւնը իւր ծնողին:

Բաղդի մի նոր հարուած ևս շուտով
վրայ հասաւ խնդ ընտանիքին: Մէկը
կայրի տանից սաստիկ հիւանդ, մեռ-
նում էր. բայց այդ ոչ ինքը ծերունին
էր, որի մի ոտը արդէն գերեզմանումն
էր, և ոչ մայրը. այդ բարձրահասակ լղար
ու տանջուած դէմքով կիրն, հիւանդը
ընտանիքի սիրելին, բարի հրեշտակն էր
անձնանուիր Լիւսիկը:

Միքանի օր ևս և սարսափելի տենդը
իւր անելիքը կանէ: Այս վերջին հարուա-
ծից ընկած, անկողնի մօտ և վերջա-
պէս հայրը: Եւ արդէն տունը խոր վշտի
մէջ էր: Մինչև անգամ բժիշկը աւելորդ
էր համարում այլ ևս այցելել հիւանդին:
Ինչու աւելորդ ծախսերի մէջ ձգել, ա-
ռանց այն էլ աղքատ մարդկանց: Նա
արդէն գիտէր, որ գիտութիւնը այստեղ
օգուտ բերել չէր կարող: Հիւանդութիւ-
նը մաշում էր աղջկան, իսկ անբաղդ հօ-
րը սպանում էր վիշտը:

Մէկ անգամ ձմեռն երեկոյին լուսեց

ուսական ապրանքները Գարսի տնտես-
արտահանելու համար:

Ֆինանսների միջնորդութիւնը խնդրե-
լ յարուցել, որ պահեստի գրամազուլա-
նեք կազմելը քաղաքային հասարակական
բոլոր բանկերի համար պարտադիր լինի:

Ռուսիայի հարաւային նահանգներից
աւելի քան 300 ուսուցիչներ երկրա-
գործութեան միջնորդութեան խնդրա-
մատոյց են եղել, որ մեղաւազութեան
մի քանի ուսումնարաններ և կայարան-
ներ հիմնուեն:

Գովկասի գլխաւոր վարչութիւնը միջ-
նորդել է, որ անասնաբուժութեան մի
տեսուչ նշանակուի ամբողջ Գովկասի
համար: Մտադրութիւն կայ ունիկ նը-
շանակել տեսչի համար 3,000 ր. գործաւոր-
ները համար 1,000 ր., իսկ վիանաստան
պահպանութեան համար յատկացնել
1,200 ր. տարեկան:

Թիֆլիսի նահանգապետը ոտարկանա
պետի հետ միասին սեպտեմբերի 10-ին
այցելեց քաղաքի Սեփիս բանաւ, ուր
գիտեց բոլոր սենեակները, արհեստ
նոցները, խոհանոցը, հիւանդանոցը և
այլն:

Սեպտեմբերի 10-ին Թիֆլիս հասան
օտարերկրայ երկրաբաններից դա՛ ձեւ
90 հոգի:

Թիֆլիսի քաղաքային խորհուրդն իւր
սեպտեմբերի 10-ի նիստին, ջննելով
Թիֆլիսում բնակարանների տուրք մըտ-
ցնելու մասին քաղաքային վարչութեան
ներկայացրած զեկուցագիրը, որոշեց
այդ խնդրի լուծումը յետաձգել յաջորդ
նիստին:

Ժողովրդի տնտեսական գրութեան
հետ ծանօթանալու համար «Daily
News»-ի թղթակից Ռոբերտ Կրուսի-
դը մի ուղեւորութիւն է կատարելու
Ռուսիայում:

Թիֆլիսի Նահանգապետը գաւառա-
պետներին առաջարկել է տեղեկութիւն-
ներ հաղորդել իրենց գաւառներում գըտ-
նուած ապարանքների, փոքրագրատների,
լուսանկարատների և այլ նման հաս-

գանգակի ձայնը և դուռը բացուելով
հիւանդ աղջկայ սենեակը մտաւ մի ինչ
որ մարդ: Դա միւս քոյրն էր:

— Ես ուղարկեցի քո յետեւից —ասաց
հիւանդը:

— Այո, շատ շնորհակալ եմ, արտա-
սանեց նա, հպելով շրթունքները հի-
ւանդ քոյր ճակատին: Չնորհակալ եմ.
ես ինքս չէի համարձակուիլ գալ:

— Կարծում եմ, որ դու չես կասկա-
ծիլ, որ ես քեզ սպասում էի, որ ես
ուրախ եմ քեզ տեսնելուս համար:

Աղբիւնը վեր առաւ քոյր լղար, գու-
նաթափ և համարեա թափանցիկ ձեռ-
քերը և ամուր սեղմեց իւր շրթունքնե-
րին:

— Ինչու ես, անպիտանս, քո տեղը
չեմ պահած, — խօսեց քոյրը արտասու-
խառն աչքերով:

Երկար ժամանակ նրանք լուռ էին,
վախենալով խանգարել այն տրամա-
դրութիւնը, որի մէջ գտնուած էին եր-
կունքն էլ:

— Գոնէ դու բաղաւաճ ես, — հարցրեց
վերջապէս հիւանդը:

— Ոչ:

— Ինչպէս, միթէ նա քեզ թողեց:

— Նա ինձ կըթողնէ վաղ թէ ոչ:

Նրան այլ ապագայ է սպասում:

— Իսկ դու:

— Ո՛հ, ես:

— Այո, երբ որ մենք անձնատուր ենք
լիովին լինում, և մեր երջանկութեանց
ու ցնորքների մէջ կըլու ենք այն մարդ

տատութիւնների, ինչպէս և գրախանութ-
ների և գրադարանների մասին:

Բժշկական դեպարտամենտը ծրագրե-
լ կազմում մեծ քաղաքներում քիմիա-
կան կայարաններ հիմնելու, ուր վեր-
լուծութեան կենթարկուեն վաճառուող
կենսական մթերքները նրանց պիտանի
լինելը որոշելու համար:

Մի ՆՈՐ ԿՐՈՆԻԿՈՐ ԱՂԽԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԹԻՒՆ

Երաժշտութիւնը իւր գրաւորութեամբ
և աղեցնութեամբ բոլոր գեղարուեստ-
ների մէջ ամենից գերազանցն է: Նա
ունկնդիրներին ներշնչում է ուրախու-
թիւն, տխրութիւն, սէր, հաւատ, յոյս
յուսահատութիւն և այլն: Զաղապարկիթ
աշխարհն էլ գեղարուեստի այդ աղե-
ցութիւնից օգտուած է ամեն կերպ:
Մենք, որ յաւակնութիւն ունինք ամեն
բանով եւրոպական կուլտուրային հե-
տեղ և լուսաւորուած երեւոյ, երա-
ժշտութեան վերաբերեալ շատ անհոգ
ենք: Հայկական օպերայ և այլ այդպի-
սի ցնորքներ երազելուց հետո եւ կա-
րող ենք դուրսից մեզ քեզից, այն
էլ չունինք ցարդ: Խօսքս մեր եկեղեցա-
կան երգեցողութեան մասին է:

Գեղարուեստը գեղարուեստ է, լինի
նա թատրոնում, թէ եկեղեցում: Նրա
նշանակութիւնը և աղեցնութիւնը միե-
նայն է ունկնդիր ժողովրդի վերաբերեալ,
եթէ հարկաւոր կատարելութիւնը ունի:
Գաթալիկ եկեղեցին շատ լաւ է հասկա-
ցել այդ և եկեղեցու վահանութիւնն ու հե-
ղինակութիւնը բարձր պահելու համար,
վաղուց արդէն այլ գեղարուեստների
հետ երաժշտութիւնը ևս ծառայեցրել է
իրեն, որով և շատ բան վաստակել ու
վաստակում է:

Մեր մէջ էլ հնումը եկեղեցական եր-
գեցողութիւնը անուշադրութեան եղել
չէ մտնուած: Կա՛մ իս ապացոյց են մեր
շարականների ձայները և եղանակները:
Բայց այժմ այդ երգեցողութիւնը այն-
պիսի անխնամ վիճակի մէջ է, որ ոչ
միայն չի կարողանում ժողովուրդը գը-
րաւել գէպի եկեղեցին, այլ պատահա-
կան տիրադուներ կամայական գտնու-

կանք երջանկութիւնը որոնք մեզ սիրում
են:

— Բո՛ւր...

— Այո, այո, դու ճշմարիտ ես ասում,
ինչ որ եղել է, եղել է. մեր հօր ան-
բաղդութիւնը անցաւ և իւր աղջկանց
վրայ, մենք երջանիկ լինել չենք կարող,
սիրելի Աղբիւն...

Աղբիւնը նայեց քոյրը, իսկ Լիւսիկը
շարունակեց: — Այսօր գեռ Աղբիւն եմ,
իսկ վաղուք...

— Վաղը ես կըլինի կըզամ:

— Այո, այո, եկ ես ցանկանում եմ
քեզ տեսնել:

Եւ նրանք շարունակեցին տեսակցել
միմեկանց հետ ամբողջ մի շաբաթ:
Մահը նրանց այդ զինումը արել էր:

— Մայրս ինձ չի սիրում այլ ևս, —
ասաց մէկ անգամ Աղբիւնը, — այլապէս
նա յայտնող կըլինէր երբ ես գալիս եմ:

— Ինչո՞ւ չի ցանկանում ընկճուած է
ցաւով ու վշտով, — ասաց հիւանդը:

— Իսկ հայրս:

— Գուրացած, կաթնածախար ընկած,
մեռնում է. նա հազու կարողացաւ ե-
րկ ինձ մօտ գալ, բայց մենք չկարո-
ղացանք մինչև անգամ երկու խօսք ա-
սել իրարու: Ես կարծում էի, որ մենք
երկուստ էլ հենց նայն ժամին կըմեռ-
նէինք:

Ծանր զգացումը համակեց Աղբիւնին:

— Ո՛հ, ես շատ լաւ եմ իմանում, որ
նրանք երկուսն էլ ինձ ատում են...

— Ո՛չ. միանգամից զրկուել երկու

գոյնների պատճառով ժողովուրդ է
խրտնացնում միայն:

Հանգուցեալ Գէորգ Դ. կաթողիկոս
Նախընթաց հայկական ձայնագրութիւն
ազատուեց փոշիների տակից և վերա-
կենդանացաւ, բայց մինչև այժմ էլ նա
հապետական անխնամ վիճակի մէջ է:

Սեր եկեղեցական երգեցողութիւնը
կանոնաւորելու և եւրոպական ներգա-
նակութեան ենթարկելու առաջին գոր-
ծը պատկանում է պ. Մ. Եկմալեանին,
որի ներդաշնակած պատարագի քառա-
ձայն արարողութիւնը արդէն վաղուց
երգում են Թիֆլիսի աւագ եկեղեցում
և որը արդէն լոյս է տեսել ապագու-
թեամբ: Որ մեր ժողովուրդն էլ երաժշ-
տական ընդունակութիւնից զուրկ չէ և
կանոնաւոր երաժշտութեամբ կարելի է
նրան կապել եկեղեցու հետ, այդ բա-
նին ապացոյց կարող է լինել այն հան-
գամանքը, որ տարիներ առաջ երբ
Թիֆլիսի աւագ եկեղեցին էլ միւս ե-
կեղեցիների նման գուրդ էր կանոնա-
ւոր երգեցողութիւնից, հենց հանդի-
սատու օրերին էլ նրա ներքո և ըն-
դարձակ դաւթում մի քանի տասնեակ
ծերեր էին երեւում միայն, բայց այժմ
չնորհիւ պ. Եկմալեանի կազմակեր-
պած խմբի ու երգեցողութեան, կի-
րակէ օրերը այդ նայն եկեղեցու գա-
լիթը և ներսը հանդիսատես օրերի
կերպարանք է ստանում: Մենք հաւատա-
ցած ենք, որ մինեոյ երեւթը կըտես-
նենք նաև Թիֆլիսի միւս եկեղեցիներ
ում, եթէ նրանց մէջ էլ տեղի ունե-
նայ նոյն կանոնաւոր երաժշտութիւնը:

Գ. Եկմալեանի ներդաշնակած պա-
տարագի արարողութիւնը մեծ ծառա-
յութիւն պէտք է համարել մեր եկեղե-
ցական երգեցողութեան և եկեղեցիներ
ի համար: Նա գեղարուեստի մի օրի-
նակ է: Բայց, որպէս զի այդ աշխատա-
սիրութիւնը թագնուած գանձի չնմա-
նի մեզ համար, պէտք է միջոց գտնել
այն տարածելու և շատերի սեպտա-
նութիւն դարձնելու: Ընդ-Դարձի ան-
ցաւ համարներից մէկում կարողացնեք,
որ ինքը պ. Եկմալեանը մտադրել է
գաւաթի մասին բանալու, որպէս զի իւր
ղեկավարութեամբ պատրաստի խմբա-
պետներ, որոնք կարողանան արդիւնա-
ւոր կերպով գործադրել իւր ներդաշ-
նակած պատարագի արարողութիւնը:
Մենք կարծում ենք, որ այս ճանա-

աղջկանցից էլ, դա արդէն չափազան-
ցութիւն է: Բաւական է այն էլ, որ
նրանք զրկուած են մէկից:

— Ինչու այդ մէկը ես չեմ, այլ գու-
կարող ես լինել:

— Ես չեմ հասկանում:

— Աշխատել, սիրելիս, ամեն ճիգ ու
ջանք գործ դիր... չէ որ մենք շատ
նման ենք իրարու:

— Բայց... ես անարժան եմ...

— Դու իմ աչքում երբեք այդպէս չես
եղել և չես էլ լինիլ ինձ համար:

— Իսկ մայրս:

— Նա ոչինչ չի ասել:

— Իսկ հայրս:

— Նա չի տեսնում:

— Բայց չէ որ ինքս գիտեմ:

— Թող դա միևնոյն ժամանակ լինի
քո պատիժը... Գո ապաշխարութիւնը:

—

Ամբողջ վիշեք հիւանդի սենեակից

խօսակցութեան ձայներ լսելով, լուսա-

լազաւորներն և նրա քաղաքական բա-
կամտները քաղաքականութիւնը Թիւրք-
այի նկատմամբ: «Մալիւմաթ»-ն աւել-
նում է, որ այդպիսի յանդիմանութիւն
պէտք է անել նաև Անգլիայի պահ-
նողական կուսակցութեան հասցէին:
Գարծես թէ իւր խօսքերը հաստա-
յու համար ծիզըղ-Քէօշկի բերան յիշ-
լըագիւրը տպագրել է սուլթանին
ղուած մի ուղերձ, որ ուղարկել է Վ-
րայի (Հնդկաստանում) մահմեդա-
ժողովուրդը յոյն թրքական պատեր-
մի յաղթական վախճանի առթիւ:
ղերձի մէջ ասում է, որ յիշեալ ժո-
վուրդը, «թէ էն նա գտնուած է Անգ-
լիշխանութեան տակ, իրապէս հոգ-
մարմնով պատկանում է փաղիշա-
կի: Այդպիսի մի ուղերձ ուղարկել են
թանին և Գոլմոթի (Ցէլլինի գլխա-
քաղաքը) մահմեդական բնակիչները:

Կ Ր Ե Տ Է

«Polit. Correspondence»-ի Պետերբուր-
թից Թիւրքական գրում է.
«Թիւրքիայի և Յունաստանի մ-
հաշուութիւն կայացնելուց անմիջա-
յետոյ մեծ պետութիւնները կը ձեռն-
կեն Գրեաթի խնդրի լուծմանը.
հայեցակէտը, որով ընդ մինի կը զի-
վարուի կարինիաները, ընդհան-
գծերով արդէն յայտնի է: Գրեաթ
ինքնավարութիւն կը տրուի ընդարձ-
հիմունքներով. նմանապէս իրաւո-
կը տրուի նրան ունենալու իւր սեպհակ-
ազգային դրօշակը. բայց Գրեաթն պ-
է պարտաւորուի ամեն տարի տուրք տ-
լու Թիւրքիային: Ինչ վերաբերու-
մբեալի ամբերի նաւապաշարմանը,
պաշարունը. ինչպէս յայտնի է, կը
բայտի այն բանի յետոյ, երբ պե-
թիւնները միջև կը զու ինքնավար-
թեան վերաբերմամբ համաձայնութի-
այնքան հասունանայ, որ հնարա-
գտնայ պաշարման վերացման մի-
իրագործելը: Պետութիւններին այդպ-
վճիւր կայացնելու առթիւ է տուել
հանգանակները, որ պաշարման վաղած-
վերացումը կարող է բարդել և իս-
գաբել Գրեաթի խնդրի լուծումը, որ
հետև այդպիսի դէպքում յոյն աշխա-
խնդիրները կարող են նոր անկարգ-
թիւններ յարուցանել կղզում, իսկ

յիշելու:

—Հմր, ասաց նա թախտութեամբ,
լաւ չէ նոզմել նրան, երբ նա չի
այլևս, որ պատշաճութիւն:

—Այդ նրա միջոց էր: Նրա ան-
այտնող չէր:

—Ոչ, նրա տեղը աւելի բան այստ-
չէր:

Չարմացած կոյրը վեր լարձարցը
գլուխը: Արդիէնը գտնուած իւր մտ-
մունքներով, շարունակեց.

—Նա մեռաւ:

—Մեռան, արտասանեց հայրը դ-
դօշին ձայնով:

—Սո՛հ. հարցըք բոլոր հարեանները
—Չարմանալի բան ես կարծես ն-
խաղդում էի այդ,

—Մեռան, կընկեց ծերունին սրբել
արտասուքը թե՛ի ծայրով, որը թափու-
էր հիւսնոյ աջքին:

Այդ բաղդաւորութիւն է, որ ս-
մեռաւ: Չհաւատարմով իմ նախազգ-
մանը, ես յաճախ երկիւղով մտածո-
ւելի նրա ապագայի մասին: Բայց մե-
այլևս չեմք խօսիլ նրա մասին, այնպ-
չէ:

—Ոհ, երբեք,—ասաց անբաղդ տ-
ղիվը, որին խեղդում էր հեկեկանը
ու ինչո՞ւ համար, երբ նա այլևս չի
աշխարհիս վրայ:

Յար. ՄԳ. Յով

բանը այս կամ այն պետութեանը նուրից յայտ կըստ Գրեմի միակ տէրը գտնուի։ Այս վառանքներն առանձն առնելու համար է, որ պետութիւնները վճռել են առանձնակ պահպանել կղզու պաշարումը։

—Նոյն լրագրին Գ. Գրեմի գրում են.

«Դուրսը դեռ պահանջներն առաջադրույալ տարաբնույններ է անում Գրեմիում պատահած ամեն մի դէպքի և ծովակալների ձեռք առած մի բանի միջոցներով վերաբերմամբ։ Այսպէս գործելով, թուրքաց կառավարութիւնը, անշուշտ աշխատում է իրեն իրաւունք վերապահել պաշտպանելու իւր շահերը Գրեմի խնդրի առաջնակայ լուծման ժամանակ։ Թուրք մամուլին պաշտպանում է Դրան գործողութիւնները. գրեթէ ամեն օր նա յօդուածներ է գրեցնում կղզու գործերի դրութեան մասին, յայտ առնելով ապացուցանելու ժողովրդին, որ թուրքները եւանդով հոգում է Գրեմի մահապահանքների պաշտպանութեան համար։»

Հ Ե Ռ Ա Գ Ր Ն Ե Ր

ՅՕՐԻՑԻՆ, 10 «Կոնստանտնուպոլիս»։—Վերջացած է Յարիցիի երկաթուղու ճիւղի շինութիւնը և գրանով ուղիղ ճանապարհ է բացուած դէպի Սև ծովը Վաղայով եկող ապրանքների համար։ Ապրանքների և ուղևորների ընդունելութիւնը մտադրութիւն կայ սկսել հոկտեմբերին։

ՀՅՈՒՆ.—Սիւլայից հեռագրում են, որ գինեւոր Զեֆիրը խիստ պատժի է ենթարկել մահմադներին, որոնք խնդրում են, որ իրենց ներում շնորհուի և չեն փորձել այլևս ընդգրկուիլ ցոյց տալու։

ՀՅՈՒՆ.—Ընդհանուր ժողովները բացուած են խնամակալութեանը պահանջներով, որի մէջ յայտ է ցայտնւում, որ 1798 թ. սեպտեմբերին Վիւհելմին թագուհին իւր ձեռքը կառնի կառավարութեան զեկը։

ԲԵՐԼԻՆ.—Ենթ-քարտուղար Ֆոն-Մարշալի համար ասում են, որ նա գետնական կրկնականութիւն Գ. Պոլսում։

ՍԻՄԲԱ.—Վերջին գիշերը հաղթի մոլան, բազմաթիւ զօրքի գլուխ անցած, յարձակում գործեց գինեւոր Բլէ դի բանակի վրայ։ Յարձակումը տեղեց հինգ ժամ։ Անգլիացիներին սպանուեց 1 և վիրավորուեց 14 հոգի։ Վիրավորուածների թիւում է գինեւոր Եօգանուրը։ Սոսը միացան Էլլիսի և Բլէդի հրամանատարութեան տակ գտնուած զօրքերը։

ՔՈՒԿԱՅԵՍ.—Սեպտեմբերի 9 ին առաւօտեան, գերմանական կայսրը դիտում էր քաղաքի նշանաւոր հաստա դութիւնները։ Գնտորից յետոյ, ժամը 6-ին, տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր ճաշկերոյթ, որի ժամանակ Վիլհելմ կայսրը պատասխանելով առաքելական կայսրի կենաց բաժակի վրայ խօսած ճառին, մի զովասանական ճառ խօսեց ունգարացիներին և նրանց թագաւորի հասցէին, իւր խօսքերը վերջացնելով հետեւեալ բացականչութեամբ ունգարերէն լեզուով. «Կեցցէ՛ թագաւորը։ Երեկոյան հրաշալուծութիւն կար։ Փրանց Իօսիֆն և իւր հիւրը ներկայ էին թագաւորական օպերային թատրոնում տեղի ունեցած հանդիսաւոր ներկայացմանը, որի վերջանալուց յետոյ Վիլհելմը, Ֆրանց Իօսիֆի ուղեկցութեամբ, մեկնեց երկաթուղու կայարանը։ Դնացքը մեկնեց երեկոյան ժամը 10 ին։»

Թ Ե Ր Կ Ե Մ

ՆԱՄԱԿ ԽՈՒՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Գարգալով պատուական շնորհարարի համարներում հայր Աղաթանի հանգէին ուղղած մեր սիրելի հայր Խաչատուր քահանայի քաջ նամակը,

բարոյական պարարեք ենք համարում մի Գրեմիի առեւտրականներին, ուղղուած կոչի համաձայն, պատասխանելու։

Մենք միշտ խորին յարգանքով ենք վերաբերուել դեպի հայր Փանեանցը, ճանաչելով նրան, նրա ազնիւ և հայրախնամ վարմունքը իւր հօտի վերաբերութեամբ։ Նիւթականի հաշիւը չէ բերել մեզ մօտ հայ Փանեանցին. եթէ բանը նիւթականին զար նա երբէք չըպիտի այցելէ մեզ։

Սերասիւր երկաթուղու գծից 120 վերստ հեռու լինելու համար ծախք պէտք է վճարէր թէ տոմսակին և թէ պոստային սայլակի համար առնուող 32 ռ. իսկ մի թաղումից մանաւանդ հասարակ դասից) հազիւ կարելի է լինում եղած ծախքը ծածկել, հետեւաբար հայր Փանեանցի տեղի գալը երբէք նիւթական օգուի համար չէ եղած այլ իբրեւ պարտաճանաչ քահանայ խնդրին դիմած ժամանակ սիրով կատարել է նա իւր պարտը։ Իսկ ինչ վերաբերում է թագուհի կամ այլ օրինակաւորութեան համար օրագրար անելուն, դա մի պարզ զրպարտութիւն է, որը միմիայն բարոյական սնանկները կարող են յօրինել։

Եթէ պատուական շնորհարարը թուրք տար իւր էջերում աւելի մանրամասն գրութեան, մենք ի պատիւ մեր համակրելի հայր Փանեանցին շատ բան ունենք գրելու, յիշելով մի առ մի նրա մեզ հասցած բարոյական օգուտը, որը ոչ անցեալ քահանայներից էինք տեսած և ոչ ներկայումս ենք սպասում։ Ի լրումն ամենայնի թող ներուի մեզ աւելացնել, որ ուրիշներին ստորացնելու կիբքը ամենաառաք ախտն է, մանաւանդ երբ կատարում է իւր համար գովեստներ շուրջելու դիմամբ։

Յարգելի պ. խմբագիր, խնդրում ենք երկտողս գետնից 2 հրապարակական շնորհարարի առաջնակայ համարներից մէկում։

Խոսքով Սարգիսեան, Յովսէփ Վարձիկցեան, Յակոբ Աւետիսեան, Գրիգոր Յակոբեան, Աւագ Առաքելեան, Խոսրով Մէլքոնեան, Աւագ Գ. Խաչատրեան, Մարկոս Խաչիկով, Աղայան Զահրամեան, Սամուէլ Խոզովեցեան։

Սերաիւ, 28 օգոստոսի

Խմբագիր հրատարակիչ՝ ՄԱՆՈՒՐ ՄԱՆՈՒՐԵԱՆ

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Տ ՈՒ

ԱՆԴՐԿՈՎԱԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱՅՈՒՂԻ

Մարդատար № 1 գնացքը դուրս է գալիս Բագուից դէպի Թիֆլիս օրուայ 4 ժամ և 1 ըրդ։ Թիֆլիս է հասնում առաւօտեան 8 ժամ 0 ըրդ։ Դուրս է գնում Թիֆլիսից դէպի Բագու առաւօտեան 9 ժամ և 15 ըրդ։ Բագու է հասնում երեկոյան 8 ժամ և 48 ըրդ։

Մարդատար № 9 գնացքը դուրս է գալիս Բագուից դէպի Թիֆլիս գիշերուայ 12 ժամ և 6 ըրդ։ Թիֆլիս է հասնում երեկոյան 7 ժամ և 10 ըրդ։ Դուրս է գնում Թիֆլիսից դէպի Բագու երեկոյան 7 ժամ 55 ըրդ։ Բագու է հասնում առաւօտեան 8 ժամ 45 ըրդ։

Մարդատար № 2 գնացքը դուրս է գալիս Բագուից դէպի Թիֆլիս առաւօտեան 7 ժամ 45 ըրդ։ Թիֆլիս է հասնում երեկոյան 8 ժամ 34 ըրդ։ Թիֆլիսից դէպի Բագու է դուրս գնում երեկոյան 9 ժամ 34 ըրդ։ և Բագու է հասնում օրուայ 1 ժամ 2 ըրդ։

Մարդատար № 4 գնացքը Բագուից դուրս է գալիս դէպի Թիֆլիս երեկոյան 8 ժամ 35 ըրդ։ Թիֆլիս է հասնում առաւօտեան 9 ժամ 11 ըրդ։ Թիֆլիսից դուրս է գալիս դէպի Բագու առաւօտեան 11 ժամին և Բագու է հասնում առաւօտեան 6 ժամին։

ԳՈՍՏԱՅԻՆ ԿԱՌՔԵՐԻ ԵՐԹԵՒԵՆԻ ԿՈՒԹԻՆ ՌԱԶՄԱՎԻՐԱԿԱՆ ԶԱՆԱՊԱՐՀԻ ՎՐԱՅՍՍԱՍՏ ՄԱՅԻՍԻ ՄԵԿԻՑ ՄԻՆԵՒԵՒ 1897 ԹՈՒԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ ՄԵԿԵԸ.

Թիֆլիսից—5 տեղ ունեցող կառքը առաւօտեան 8 ժամին, գիշերում է Միլի կայարանում և հասնում է Վլադիկազ յաջորդ օրը, երեկոյան ժամը 7 ին։ Դարձեալ 5 տեղ ունեցող կառքը առաւօտեան 10 ժամին, գիշերում է Գասանաւոր կայարանում և յաջորդ օրը երեկոյան 9 ժամ 10 ըրդէին հասնում է Վլադիկազ։ 6 ունեցող կառքերը (առանց գիշերելու) դուրս են գալիս առաւօտեան ժամը 7-ին և երեկոյան ժամը 3 ին և յաջորդ օրը հասնում են Վլադիկազ—առաջինը առաւօտեան 9 ժամին, իսկ երկրորդը երեկոյան 5 ժամ 20 ըրդ։

Վլադիկազից—հինգ տեղ ունեցող կառքերը դուրս են գնում առաւօտեան ժամը 7-ին (գիշերում է Միլիում) արձեալ առաւօտեան ժամը 9-ին շերում է Դուրաւոր կայարանում)։ Թիֆլիս են հասնում յաջորդ օրը երեկոյան 7 ժամ 25 ըրդ։ և դարձեալ երեկոյան 8 ժամ 15 ըրդէին։

Վեց տեղ ունեցող կառքերը (առանց գիշերելու) դուրս են գնում առաւօտեան 8 և երեկոյան 7 ժամին և յաջորդ օրը հասնում են Թիֆլիս—առաջինը առաւօտեան 8 ժամ 15 ըրդ։ և երկրորդը երեկոյան 8 ժամին։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԱՐ ՈՒ ՁԵՒԻ ՎԱՐԺՈՒՇԻ

Աւարտել են Տիլ. Դեմեմիսիայի կար ու ձիւ գլորոցը ԱՏԵՍՏԱՏՈՎ, և ցանկանում են ունենալ աշակերտահինիք։

Ուսուցման շրջանը ՎԵՑԱՄԱՍԻ լինելու, և արժէ միմիայն 15 ԲՈՒՐԼԻ Հասցէն 2ուրուլէթ. Վոդոպարիճանայա փողոց. տուն Սարիբէտլի, №15 20—12

ՆՈՅՏ ՏԵՍՏԻ Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ „ԱՆՅԱԳԸ“ (Փիլիսոփայական գրոյց) ԳԻՆԵ Ե՛ 15 ԳՈԳ.

ՄԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ

Կամենում է հայ ընտանիքներում ՄՈՅՐԵՆԻ ԼԵՁՈՒԻ դասեր ունենալ, ցանկացողները իրենց հասցէն պէտք է թողնեն շնորհարարի խմբագրատանը. 5—2

Մ. ՄՈՒՐՏԵԿԸ

Այս օրերս կըսկսի ՆՆԳԼԻՐԻՆ ԼԵՁԻՈՒ դասերը իւր ընտանիքում, —Մարդթովսկայա, տուն Գ. Մարտիրոսեանի. Կարելի է տեսնել ժամը 3-ի մօտերը։ (816) 5—3

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

ՍՈՓԻԱ ԽԻՉԱՆԵԱՆ Ցեղափոխեց Սերգիսիայա փողոց տ. № 1 (Սոյլակ) (820) 3—2

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ ԵՐԿՈՒ ՍԵՌԻ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱՄԱՐ 8 ԱՆԵԻՎԵՐՍԻՏԵՏԻ

Առեւտրական Կուրսերի նպատակն է, մասնագիտական առեւտրական կրթութիւն տալ երկու սեռի անձանց և պատրաստել զօրծնական ճանապարհով հմուտ հաշուապահներ։ Աւարտողներն ստանում են ատտեստատներ։

Աւանդելի առարկաները սրանք են.—1) Առեւտրական Տնտեսութիւն 2) Առեւտրական Թուրքանութիւն, 3) Հաշուապահութիւն (պարզ, կրկնակի և բանկային), 4) Թուրքանութիւն համարիչի վրայ, 5) Առեւտրական թղթակցութիւն 6) Առեւտրական և մուրհակի կանոնադրութիւն և 7) Կողմագրութիւն, (վատ ձեռքի—подпись ուղղելը)։

Ուսումն սկսուելու է սեպտեմբերի 15-ից։ Ընդունելութիւնները, սեպտեմբերի 1-ից, ամենայն օր, առաւօտեան 10-ից մինչև 11-ը և երեկոյան 4-ից մինչև 8 ժամը, կուրսեր հիմնովի ընտելանում, Սոյլակում, Ալեքսանդր Փրիդուսովի տանը, № 9, Սերգիսիայա և Նազորեանայա փողոցների անկիւնում։ Ծրագրին ու կանոնները կարելի է ստանալ 2 ՐԻՊԵՍՏ կըր. Ծովանովիների բանկային գրասենեակում և կուրսեր հիմնովի ընտելանում։ Օտարաբարացիները դիմում են կուրսեր հիմնովին.—въ Типлицъ, С. П. Мануэляну. (789)

Բացուած է քաժանորդագրութիւն

ՐԱՅՅԻՐ ՍԱՄՈՒԷԼ Ա. Բ. Կ. ԳՐԻԳ ԴԱՒԻԹ-ԲԵԿ Ա. Բ. Կ. ԳՐԻԳԸ ՎԵՐԱԶՈՐՆՈՎ

ԿԱՅՏԵՐ

ԼԻՎՆՈՒՆԻ 2 Ր. 50 Կ. ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՐՍԻՆ 6 ԲՈՒՐԼԻ ԼՈՅՍ ՏԵՍՏԵԼԻՈՒՑ ԵՒՑՈՒՑ 10

ՏՊԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԼԵՑԵԼԻ ԵՒՐՈՊԱՅՈՒՄ ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԿԵՐԱՊՈԼ

Հեղինակի վաճառքի երկերը ստանալու համար ես. դիմել.

Тифлисъ. Аршакъ Раффа. Երաստանի համար М—me Raffi. 26 Loftus Road, Shepherd's Bush. LONDON W. (811) 5—5

Արտասահմանից ստացուեց եւ վաճառուում է

Մ. ԵԿՄԱԼԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՍԵՆԱԿԱՆ ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ՍՐԲՈՑՊԱՏԱՐԱԳԻ

ԵՌԱՉԱՍԵՆԻ ԲԱՌԱՉԱՍԵՆ

Գինն է պարտիտուրի 10 ռ., ճանապարհաւոր 8 ֆունտի համար. չորս ձայնի րիւնը (սոպրանո, ալտ, տէնոր, բաս) չորս տոնարակի մէջ 10 ռ., ճանապարհաւոր 7 ֆունտի համար։ Գինը Մ. Նիկոլեանին, Թիֆլիս, Ներսիսեան դպրոց։ (818) 5—3

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ-ՊԱՆՍԻՈՆ ԱՏԵՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

Ընդունում է երթեկի, կիսաթոշակաւոր և գիշերօթիկ աշակերտներ։ Պատրաստում է Գեմնագիտական, Կազնոնների Կորպուսի, Ջեմլէմէրների, Րէպական եւ այլ ուսումնարանների համար։

Փորը պատրաստականում երկուսները ընդունում են առանց ընտելութեան, վեց տարիկանից սկսած։ Ուսումնարանում ուսուցանում են ռարձրագոյն ուսումնական մասնագէտներ, գիմնագիտական ուսուցիչները։ Աւանդելի առարկաներն են, կրօն, ռուսաց, հայոց, ֆրանսիական, գերմանական, լատինական, յունաց, վրաց լեզուներ, թուրքանութիւն, պարսկերա, երկրաչափութիւն, աշխարհագրութիւն, պատմութիւն, (ռուսաց և ընդհանուր) ընտանիքական, նկարչութիւն, գրութիւն, երգ և ցոյցութիւն։

Օրաց երկրաչափի համար կան ամենայն դասի յարմարութիւններ։ Հասցէն՝ ТИФЛИСЪ, Гановская ул., № 11. 3-րդ գիմնագիտական մօտ (817) 10—5